

(וביריטב"א יז: מפורש שאסורה מן התורה, וכן מודוק מרש"י שם ד"ה אין זיהו). ויש שהקשו על הtos' מכמה מקומות ורצו להשוו שיטותם עם שיטת הרמב"ם (ע' עורך לנר; פתحي תשובה אה"ע טו סק"ה). ואולם מגדולי האחרונים לא נקטו כן (ע' שער המלך חותמת חתנים ה; בית מאיד אה"ע טו ג).
יש מי שצד שמודים התוס' שאין קידושין תופשים בבת אrosisתו או באמ ארוסתו, אף על פי שאינה אסורה מהתורה (ע' קולות יעקב ב). ויש שאינם מחייבים בדבר (ע' אמרי בינה אה"ע ח).
ע"ע: קרן אורה והדר צבי ג. אור גדור טו; העמק שאלה פר' אחריו צה, ג; שבט הלוי ח"ה קונטרס המצוות מו, א וה"ז רטו.

'חמותו'. פרשי', חמותו שמת בעלה [זה הוא אכן אם גירושה] ונשאה אחיו ומת بلا בניים. ויש שהעירו מדוע הוצרך רשי' לומר שמת בעלה ונשאה בשנית, ולא פירש כגון רואבן שנשאה את בת אחיו ומתחה הבת ואחר כך מת האח, והרי אשת אחיו שהיא חמותו נופלת לפניינו ליבום (ע' בשורת הירב"ש שעד-שעה שרחה הקושיא מכמה צדדים. וע"ע מהר"ם ורעק"א; נודע ביהודה תנינא אה"ע נד, כה; מרחתת ח"ב; חזקה רבה אה"ע סוט"ט; אבוי עורי איסורי ביהא, ב, ז-ח; שבט הלוי ח"ג רג, א.
ובאופן פשוט י"ל עפ"מ"כ רשי' להלן כת. (ד"ה דנפהה) שכך נקטו בגמ' 'חמותו' כדוגמא לעורוה הנופלת ליבום, דמלתא לשכיה היא יותר מאשר עיריות שאין המקה בהן פשוט. ולכן נקט כאן רשי' האופן השכיה והפשוט יותר שבחמותו.

(ע"ב) יכול היכולה למן ולא מיאנה צרצה חולצת ולא מת'יבמת' – הלשון 'ולא מת'יבמת' מורה שאין שיך בה יבום כלל (כמו שדייקו כן במשנה אהרת – להלן כת). ולא יועיל גם אם תמאן עכשו, לאחר שנפללה ליבום. וטעם הדבר מבואר להלן בגמרא (יג). גוזרו חכמים משומ שבעית נפילה נראית בצרת-עדורה (עפ"י רשב"א יג).

*

הרבי הקדוש ר' יצחק אייזיק מספינקא, מרגלא בפומיה לספר בליל הסדר שהרבנן ר' זושא ביקש פעם מהרבנן ר' שמואלקא מניקלשבורג ז"ע ללימוד עמו משניות, והתחליו ללימוד המשנה הראשונה במסכת יבמות, חמש עשרה נשים פוטרות צרותיהן וצורות צרותיהן עד סוף העולם. באשר ביאר הרבנן ר"ש את המשנה כפושטה התלהב הרבנן ר' זושא ואמר, כך יש לפרש משנה זו: חמיש עשרה – זה שם י-ה שם הו'. נשים – נא-שם, כלומר אני השם, פוטרות צרותיהן וצורות צרותיהן עד סוף כל העולם – פטור נא וטלק צרותיהם וצורות צרותיהם של ישראל עד סוף כל הדורות (עפ"י הגדרה של פסח – ספרינקא. וע"ע בית אהרן לפטח דף פה).

דף ג

זובדין הוא דליך מה לכלהו מקמי אשת אחיו שלא היה בעולם כלל אלא משום קורבאה הוא דאסירא.../. יש מפרשים [דלא כריש"י ותוס'] שבוקא נקטו הקושיא על אשת אחיו שלא היה בעולם ולא על אשת אחיו ממשו, כי זו האחונה אסורה ממשו קורבאה לכך אפשר להקדימה לכלהו, משא"כ אשת אח שלא היה בעולם, עיקר האיסור נובע מכך שלא היה בעולם ולא משום קורבאה [כփשط לשון הגمرا דלא משום קורבאה הוא דאסירא], ואמנם בסוגו של דבר שם האיסור הוא 'אשת אח', אבל לא זה גורם האיסור (עפ"י רמב"ן ומאריב. וע' אור שמה אישות אה, אור לציון).

‘וּמְאֵין אִידְיאָ דְתֹנוֹ פּוֹטְרוֹת לַיְתְּנִי אֲסֹרֹת’, ר'ש^י ותוס’ מפרשים שלשון ‘פּוֹטְרוֹת’ משמעו אם רוצה מייבם. ואין הכוונה שעולמים בני אדם לטעות ולהיכשל באיסור, שאם כן אין מובן תירוץ הגمراה ‘אי’ תנא אוסרות הוה אמרינה אסור ליבם אבל מיחלץ חלצ’ה הלא מכל מקום עדיף שייטעו להחמיר מלהקל – אלא ודאי אין כאן חשש טעות כלל, שורי שננו בסיפה (יג): חלצ’ו – בית הלל מכシリים, נתיבמו – בית הלל פולסים. ורק הקושיא היא מפני שודך התנא להשミニינו אגב דרכו בראשא מה שמשミニינו בפיירוש בסיפה, ואם כן היה לו לומר ‘אוסרות’ להשミニינו שאסור ליבם. ומתרין שעדיף להשミニינו חידוש של חתר, שאין צריך לחולץ (עפ”י תשובה מהר”ח אור ורוע קסיד).

ויש מי שפרש הקושיא ‘לייתני אוסרות’ מפני שכן הוא לשון הכתוב לא תקח לצדר (שם עפ”י הקושש מדראוש).

(ע”ב) זאן לי אלא צרצה, צרת צרצה מנין...: הקשה הганון רביעיבא איגר, מדוע צריך ל’מוד מיוחד לאסורה צרצה הלא כיון שהצרצה אינה מתייבמת הרי היא כאשת אה שיש לו בנימ שайн בה דין יבום ואסורה על היבם ככל אחת מהעריות וכדין אשת אה שלא היה בעולמו, ואם כן הרי מAMILא צרצה צרצה ערוה, וכן עד סוף העולם?

הרבה אחרים בדור שלפניינו דנו בקושיה זו, והרי כמה מותרוצחים בקצרה: אין ערוה פוטרת צרצה אלא כאשר איסור-ערוה הוא הסבה לכך שאינה מתייבמת, אבל אם אינה מתייבמת מסיבה אחרת, אין איסורה פוטר צרצה, וכשם שמצו שאלונות עפ”י שאינה מתייבמת אינה פוטרת צרצה לפדי דעה אחת, כיון שבשבט פטור האילונית עצמה אינה משומ ‘אשת אה’ אלא מטעם אחר, ואין פטור צרצה אלא כאשר היא עצמה פטורה משום איסור, כאילו אמרה תורה שאשותו איסור המונע את היבום מונע גם מצרצה. [זהו אמר אלילונית נפטרת צרצה יש לומר שסובר שאילונית אינה בכלל התטר יבום מעיקרה ומAMILא סיבת איסורה היא משומ ערוה וכאשת אה שיש לה בנימ, לכך פוטרת צרצה.] אבל גם לדעה זו יש לקיים עיקר הסברא, שככל שלא נפטרה משום איסור אלא מטעם אחר – אינה פוטרת צרצה]. הכלך צרת ערוה שאינה נפטרת בכלל איסורה העצמי אלא מפני חזני הידוש התורה שהערוה אוסרת אותה, לא היינו יודעים שפוטרת צרצה (עפ”י קובץ העורות ב-ד-ה. וע’ אמרי משה ז; הדושי ר’ שלמה הימן א; בית ישי לו; קהילות יעקב; שבת הלוי חג רג ב וה”ד קפ; ברכת אברהם עמ’ ג-ז. וע”ע במובא להלן יג).

בסוגנון קרוב: LOLא הדרשה המיוודה לא הייתה הצרצה פוטרת צרצה, כיון שאין החסרון ב策ה עצמה, אלא כיון שהיא צרת ערוה מענעתה תורה מיבום, ולכן דיינו שהיא פטורה אך אינה ראוי לפטור צרצה, הגם שהיא עצמה אשת אה שאינה מתייבמת (עפ”י חז”א קל, ט. וע’ בית ישי לו, א; הדושי הגבנ”ט ג.).
ויש מתרוצחים: LOLא ל’מוד מיוחד היתי אומר שאף צרת-הערוה עצמה מתייבמת בנטילה שנייה [כלומר כאשר מת האח השני] משום שכשכיבמה האח השני, כשם שפקע איסורה על היבם [שהרי אף אם יגרשנה מותר לו לשאתה שוב ואני אסורה עליו משומ ‘אשת אה’], כך פקע ממנה איסור ‘אשת אה’ שמחמות המת, על כל האחים, מפני שהיבם נכנס תחת אחוי המת ובמקומו (עפ”י הדושי הגרשנ”ק ה; וכן צדד בקהלות יעקב ג).

בדרך אחרית יש לומר שאיסור ‘אשת אה’ שמחמת קידושי השבי לא חל כלל על הצרצה שהרי כבר אסורה ועומדת באיסור זה מהמת הראשון, [וזומה לאיסור גירושה לכהן שאין חילוק בחומרת האיסור בין אם נתגרשה פעם אחת או פעמיים]. ולכן LOLא הלימוד המיוחד מן הכתוב היה מקום לומר ש策ה נחשבת כ策ת-ערוה שלא במקום מצוה, כיון שאין כאן איסור ‘אשת אה’ כלל (קהילות יעקב שם. וע”ע בסוגנון דומה בבית ישי לו).

תירוץ נוסף: הייתה אומרים שאיסור 'אשת אה' שונה מכל שאר איסורי ערוה שאינו פוטר מיבום, כי כיוון שהוא בדרך כלל מהו סיבה ליבום, אין יכול להפקייע זיקת יבום. [ולפי הסבר זה י"א שלולה הדרשה, גם אשת אה שלא היה בעולמו לא הייתה פוטרת צרצה, וכן צרת אילנית. וכן צ"ל להסביר הקודם. אך י"א שאל שנטמעטו בפרשת יבום גופה הריהן כאשר אה שיש לו בניים שלא הותרה ערות אה זו, משא"כ זו שמניעתה להתייבם מצד אחר, אינה נחשבת 'ערוה' לענין יבום כלל] (עפ"י אבי עורי (חמיישאה) יבום וחליצה, יד-טו [וע"ע שם בהלכות איסורי ביה בז]; שיעורי הג"ג פרצוביץ. וע' הדושי ר' שלמה הימן).

'מנא הנני מיili דתנו רבנן אשה אל תקח לצרר לגולה ערotta עליה בחיה. עליה' מה תלמוד לומר? לפי שנאמר יבמה יבא עליה...'. יש ליתן טעם לכך שדין זה שערוה פוטרת צרצה מן היבום, נלמד מאיסור אהות אשה;

אף על פי שיש במצבים חכמים מאתנו, ניתן להבין בדברי הכתוב שאיסור אהות אשה אינו מוחמת קורבה ושאר-בשר, ואשה אל אהות לא תקח לצרור' – הקפידה תורה על להיות שתי אהות צרות זו לזו, או אפילו רואות אהות את חברותה בנישואה לבעה לשעבר (בחיה – כל שבchia, אף על גב דעתגרשה, ח). וזה הטעם לכך שלאחר מיתת האשה אהות מותרת בוגוד לשאר עריות, כי אדרבה נוח לה שאחותה תינשא לבעה לאחר מיתה ותגדל את בניה.

בענין הזה בעצמו הוא דין צרת ערוה כערוה לפטור מן היבום; שאין לך קנהה ושנהה גדולה מכך שאשה זו תהא אסורה להתייבם לאיש וזה צורתה מחוייבת בכך.

בגלל אותו קשר ענייני, רמז הכתוב דין פטור הצדה מן היבום בפרשא איסור אהות אשה (עפ"י משך חכמה אחרי י"ח [יסוד הטעם לאיסור אהות כדי שלא היו אהות צרות זו לזו, ועל כן מותרת לאחר מיתה האחות, כבר כתבו הראשונים – ע' בפירוש הרמב"ן וספרנו פר' אחורי, ספר התניך רוכ]).

בזה יש להבין קצת מודיעו דריש צרת-ערוה על דין יבום בלבד ונתקו דרשה זו מענין פשוט הפרשה העוסק באיסור עריות, והעמידו רוק באופן של יבום שאינו אלא למד בגזרה שווה [ובשיעור מקומות מצינו להפוך, שהדרש מתיחס רק למפורש בפרשא לו וללמוד מודרש – ע' במזוזין ביום א' לד] – אלא מסברא למדו חכמים שענין הצרה שייך בעיקר ביבום מפני שהוא להגנסה ולצורתה מחוייבת. (וע"ע בראשונים להלן יג: שמסתבר לדרוש לצרר' על יבום ועל כן הוצרכו לבית שמאי לדרשה מיחודה להתריר צרה).

עוד יש ליתן רמזו לדריש קרא והם במקומם וזקא; ככל עניות שבפרשה נאמר 'לא תקל' וрок כאן נאמר 'לא תקח' [זאמנים مكان למדנו שאין קדושים תופשיין בחיביכי כריתות (ע' קדושים ס): אך צרך טעם שרמו את הכתוב באחות אהה דזקא] – למן שאף במקומות שישיכים 'ליקוחין' בעrho, והו רוק ביבום שהיכם לוחק את אהות הגם שהיא ערוה לו, גם באופן זה לא יהיו ליקוחין באחות אהה.

מעצם הדבר דין צרת ערוה ביבום יוצא מהאמור בפרשא עריות, יש למדים ש'צורת ערוה' הוא שם איסור כמו ערוה, ואין זה רק פטור מיבום וממילא אסור ממש אשת אה (כפשתות דברי רש"י ותוס' ועוד ראשונים) אלא נתחדש כאן איסור מיוחד של 'צורת ערוה' ע' בתודשי מrown ר' לי הלוי הלכות יבום). וכן יש מונחים איסור צרת ערוה כאיסור לעצמו לענין מנין הערים (ע' במאירי כא). ולענין חיזוב מלכות וקרבן חטא תpatial נפרד (ע' פורת יוסף; ابن האול בום וככ; שבט הלוי ח"ג רג וח"ד קפ).

'ازהרה שמענו, עונש מנין...'. יש לפרש: הוαι ונתחדר שכן איסור חדש של 'צורת ערוה', מנין שיש עונש על שם זה כבשואר עריות.

ואם נכון שאין צרת ערוה שם איסור לעצמו הוא אלא איסורה מחתמת הערוה, נצטרכ לפרש השאלה הואיל ושלא במקומות יבום אינה כמו ערוה להאסר, א"כ גם במקומות מצויה שאסורתה תורה, מנין שדין ערוה ממש לעניין עונש (עפ"י בית יש"ל, א).

טעמא דכתב רחמנא עלייה, הא לאו הכה הוה אמינה אהות אשה מייבמת, Mai טעמא אמרינן ATI עשה ודוחי לא תעשה...? כמה מהאהרונים האריכו להוכחה שמצוות יבום תלולה ב'קנין', לומר שאין המצואה מותקנית במעשה היבום גרידא אלא רק בחלות קניין היבום שהיבמה נעשית אשת היבם. לאור זאת יש מקום לשאול על דברי הגמרא שעשה דיבום ידחה לא תעשה; מה בכרך שהאיסור ידחה הלא בחיבבי כרויות אין קידושין תופסין וכיוצא היבמה תעשה אשתו?

יש לקבוע שתי הנחות כדי לישב תמייה זו. וכבר Dunn האחרונים בכל אחת מהן והביאו ראיות מסווגיות שונות לכאן ולכאן. וזה תורף הדברים:

A. מניעת תפיסת קידושין בחיבבי כרויות, אינה נובעת מעצם המצויאות של הערוה אלא תלולה בשם האיסור שבדבר, ואם ייפגע האיסור יתפסו הקידושין [אך אין הכוונה לחולות האיסור בפועל על האדם, כי גם בקטנים או בשוטים שאינם בני איסורין, יש באישות זו שם של מעשה איסור]. ב. עשה דוחה לא תעשה' גדרו (לפחות לפי סוגיתנן) לא רק כד חיות האיסור, הינו, האיסור קיים כאן אלא שהתרה תורה לדוחתו, אלא כהתר גמור שבמקומם עשה לא אסורה תורה כלל.

לפי זה מובן שאם היהה כאן דוחה על ידי עשה דיבום, היה מסולק האיסור ואין ערוה כלל, וחולות קניין היבום היה תופס (עפ"י קהילות יעקב א. וע"ע ברכת שמואל א; וכר יצחק יח; אפיקי ים ח"א וח"ב לה; בית יש"י מא עמ' קמה).

לפי"ז יש מקום לומר שלפי הצעד שידחה הלאו מפני העשה ויש כאן תפיסת אישות, לא יהא הולך מומו. וכן נקט בש"ת עונג יום טוב (קכא). ואולם בספר מנחת שלמה (ח"ג צה, א) תהה על כה, שכשם ששאות איש שוייתה באונס להזלת כל ישראל, ודאי הולך ממור עפ"י שלא הייתה ביאתה בעבריה, הוא הדין وكل וחומר בעשה הדוחה ל"ת. אך לפי האמור יש לומר שכן שונה כי מכח דחיתת האיסור הלא על כרחנו לומר שלא קניין היבום לא נתקיימה המצואה] וממילא "יל שאן כאן ממורות.

עוד בעניין שיקות מצוות יבום ל'קנין – ע' מנחת חינוך (תקצת, ה) שנסתפק לומר שאעפ"פ שנצירך עדים בקנין יבום, אפשר שמקיים מצוות יבום אף ללא עדים. וכן לאיזיך גיסא צד שאמ בא עליה לא בכוונה עפ"י שקנאה אפשר שלא קיים המצואה. ובשם הגרא"ח מובא (בחודושים על הש"ס) שככל שהוא לא קיים המצואה. וע' שבת הלוי ח"ג קצת, ה. וע"ע במובא להלן ב. ובענין הקשר בין אי-תפישת-קדושין לאיסור ערוה – ע"ע במובא להלן יט.

דף ד

הערות ובאוריהם בפשט

סמכים מן התורה מנין שנאמר סמכים לעד.../. מצינו עיין זה רבות; לשון 'אמורה תורה' 'דאורייתא' וככ' ככל מקראות שנביבאים ובכתובים. ואפייל בדברים שאין להם מקור בכתב כלל אלא מחלוקת למשה מסני - ע' במצוין בסוכה מג ובמנחות פא.

ד. הייתה העורה חייה-שפחה-חייה-בת-חוירין, כתבו אחרונים שוגם לדעת הסוברים שהציה-שפחה זוקה ליבום, אינה פוטרת צרצה מפני שאין קידושה קידושין גמורים [לחיבב עליהם מיתת ב"ד] בקידושי צרצה (עפ"י חיקת מהוקך מד סקי"ג; ואבני מילואים סק"ה; מנת חינוך תקצתה. וע' אמרי בינה הא"ע כב).

ה. נעשית 'عروה' לאחר שנפללה ליבום, כגון שנשא היבם את אחותה אחר שנפללה לפני – פטורה מן החליצה ומן היובם (כמפורט להלן ת. שעיל זה הוצרך דעליה). ויש תולמים נידון זה במחלוקת התנאים אם יש זיקה אם לאו. ויש שמחלים אם קידש את אחותה או נשאה. ע' בש"ת הרשב"א ח"א שנח). ואולם צרצה אינה נאסרת מהטוראה כי בשעת נפללה לא הייתה צרת עורה (כן כתבו התוס' כו: ד"ה חוליצה. ותו"י ת. יג: עפ"י ירושלמי ג,א). יש מי שתלה זאת בחלוקת/amoraim ביבמה שהטוראה ונאסרה, אם איסור אשת-אה נפקע למגררי בשעת נפללה אם לאו (ע' בש"ת דובב מישרים ח"א קטז). ויש מי שכותב שלפי תירוץ אחד בגמרא (ה) שהכתוב 'עליה' הוצרך לאופן זה, על כריך גם הצרה אסורה. ורק לרבי הזרה מותרת (עפ"י אור לזרון ח: ד"ה ורבנן). ויש סוברים שהאה נעשית 'צורת ערוה' אף לאחר מיתה ונאסרת (ערשי כו: פסקי ריא"ז ג,ב. וע"ע אור שמה קונטרס זיקה יב"ח).

כיצד פוטרות צרות-צורותיהן? – אחת מכל הערים הללו שהיה נשואה לאחיו ומת, ונתיבמה צרצה לאחיו השני, ומת גם הוא ولو אשה אחרת – כשם צרצה העורה פטורהvr כרך צרצה פטורה, וכן לעולם.

אותן חמיש עשרה נשים, אם נתגרשו קודם מיתת בעליהן – צורותיהן מתיבמות [ולפי דעה אחת צורותיהן אסורת, שהנישואין מפליים, כרלהן יג]. וכן אם מיאנו או שנמצאו אילו נזונות והרי בטלו קידושין למפרע – צורותיהן מתיבמות [וזאי אתה יכול למצוא מיאן או אילו נזונות בחמותו ובאמ חמותו ובאמ חמיו – שהרי כבר ילו].

א. לדברי רבי ישמעאל (נדה נב). שיר מיאן בקידושי קטנה אפילו כבר גילה ונולדו לה בניהם (תוס').

ב. בתוספתא אמרו בין שנמצאו אילו נזונות בחויה האח בין לאחר מותו. וכماן דחו התוס' תירוץ הר' אברהם מבורגווילה שرك אם נמצא בחויו והקפיד אינה מקודשת אבל לאחר מיתה שמא אם היה קיים לא היה מקפיד.

ויש סוברים שאפילו מצאה אילו נזונות בחויה צריכה גט מדרבנן (רבנן תם, עפ"י מה שנוקטים כרבא שמשנתנו מדברת אפילו בשחכיה בה. והובאה דעה זו בש"ע מה,ד). ויש סוברים שלhalbca צריכה גט מהטוראה ואין כאן ביטול הקודשין למפרע (עפ"י רמב"ם אישות ד,ג. וע' הסבר שיטו בשער המלך יבום וכו; אור לזרון כאן).

היכולת למאן ולא מיאנה [שקידושה איןן אלא מדרבנן] – צרצה חולצת ולא מתיבמת [זאין מועיל מיאנה עתה. עפ"י גמרא להלן יג.].

דיני צרת סטה וצרת אילו נזונות צרת ממאנת וצרת מהזיר גירושתו – יתבארו אי"ה לקמן יא-יב.

דף ג

ב. מהם המקורות לפטור ערוה וצרת וצרת-צרצה מן היובם?

קמד

נאמר בפרשת עריות ואשה אל אחתה לא תקח לזרך לגלות ערובה עליה בחיה. וודרשו: אפיו במקום שנאמר 'במה בא עלייה – לא תקח'. אף צורתה בכלל זה, שנאמר לזרך. וכל שאנו עולה ליבום אינו עולה לחייבת, כיון שפקעה זיקת יום מכל וכל. ואף אם רצzo – אין להלץ, שם אתה אומר חולצת יבואו לומר מתייבותם (וכן משמע בסוגיא ומפורש בפסק ריא"ז).
 חילצה – לא נפסלה לכוהנה, שאין זו חילצה כלל ועייר (עפ"י משנה להלן יג: [וכן הדין באילונית שלחצאה, משנה עט:] – להוציא מסברת רבijo יוחנן בן נהרי שרצה לתקן חילצה לזרות).
 והסיק רבא (ח): ערווה עצמה אין צריך קרא לפטרה שהרי היא אסורה בכרת, רק לצרחה צורך, ומאהר ולמדנו מלערך שהצרחה אסורה אין צריך לימוד לפטרה מיבום שהרי היא באיסור כרת ואין עשה דוחה איסור זה אלא צריך לימוד להתריה שלא במקום מצוה. וכן דיקך רב אשיה ממשנתנו (להלן ח.).
 רביו דרש מולקחה ויבמה – לאסור צרות של ערויות במקום מצוה (= יום) ולהתירן שלא במקום מצוה (שם).

יבם שכנס את העрова או צרתה, דינו כבא על העрова ועונושים כרת במזיד (כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכתרתו.... והולך הבא מהם – מזור, כדלהלן יד.).
 א. מפרש"י (ח: ד"ה א"ט) מבואר שאף לרבי יש עונש כרת בצרת ערווה. ואילו בתוס' (ח: ד"ה כל) משמע שלפי דרישת רביו לא למדנו כרת בצרת ערווה (וע"י עורך לנו; חדש הגנ"ט ג). אך יש אמרים שלפי האמת אף לרבי מודה בדבר ולא אמרו התוס' אלא לסלקא-עדתין] ע' אור לציין על התוס' שם. וכ"ד תומי' שם וביע"א. וע' דבר אברהם ח"ג, יג; בית יש' לח').

ב. מפשט דברי רש"י והראשונים משמע שדין 'צרת ערווה' אינו שם איסור חדש אלא פטור מיבום בלבד ואיסורה ממש אשת אה, אבל יש מהאחרונים שכתו שוואו איסור מיוחד לשאר איסורי ערויות (עפ"י חדש הגנ"ז על הרמב"ם), ואך חיבכים עליה שתי חטאות ועובריהם עליה בלבד נפרד דاشה אל אחתה לא תקח לזרך (ע' פורת יוסף; בגין האול ביום וכא; שבט הלוי ח"ג רג וה"ד קפ).
 צרת-ערווה פוטרת צרתה מן החילצה והיבום, בגין צרתה וצרת צרתה עד סוף העולם, שנאמר לזרך (ולא לצורך. רשות. וער"פ וגמרא" שגרוט' לזרוך' ולא לזרך. בגין זה תואם עם המקרא כפי שהוא לפניינו).
 א. לפפרש"י (יג.) ורמב"ג, לרבעashi סברא היא ואין צריך קרא, שכן שצורת ערווה במקום ערווה עומדת להאסר, הרי מיליא צרתה אסורה בשאר צרת-ערווה. והתוס' (בד"ה עד) מפרשים שרובashi לא אמר סברא אלא לצרפת צרתה ולהלאה, אבל צרת צרתה צריכה לימוד מה כתוב.
 ב. יש מי שכותב שזו שצורת-צירה פטורה מיבום היינו מחמת איסור' אשת אה' של צרת העрова, והוא והפטור את צרתה, ולפי זה אם יוציאר שלא חל על הצירה איסור' אשת אה', בגין שיש בה איסור אחד [שאינו פטור מיבום, כגון נדה] המונע מאיסור אשת אה' מלהול עלייו – לא תיפטר צרתה (עפ"י חדש ר' שלמה הימן א').

דף ד

ג. האם דורשים את סמכיות המקראות ב תורה?

לדעת חכמים, דורשים סמכיות המקראות בכל מקום ב תורה. (והסבירו הדבר על המקרא סמכים לעד לעולם עושים באמת וישר. ואפיו אין הוכחה או יתרור כלשהו כ"ט בסוגיא; ראשונים). בגין לא תחסם שור בධישו. כי ישבו אחים ייחדו ומות אח אחד מות... דורשו בשם רב אלעזר בן עזיריה: מכאן ליבנה שנפלת לפני מוכה שחין שאין חוסמיין אותה (כלומר אין סותמים טענותיה לכופה להתייבם).